

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Soudní dvůr Evropské unie: Povinné pojištění občanskoprávní odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla musí pokrývat náhradu nemajetkové újmy, kterou utrpěly osoby blízké obětí usmrcených při dopravních nehodách

Zkušenost ukazuje, že neštěstí chodí spíše po silnicích než po horách. Zvláštní povahy provozu vozidel a zvýšeného rizika vzniku škod s tímto provozem spojeného si je vědom i zákonodárce, a proto uložil (inter alia) vlastníkům tuzemských vozidel povinnost uzavřít smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou jejich provozem, stanovil rozsah pojištění odpovědnosti, limity pojistného plnění apod. Potud se jedná o notoriety. Méně je však známo, že dle dovolacího soudu nikoli veškerá občanskoprávní odpovědnost z provozu motorových vozidel je kryta pojištěním odpovědnosti ve smyslu zákona č. [168/1999 Sb.](#), o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon č. [168/1999 Sb.](#)“), zejména ne ta za zásah do osobnostního práva na soukromí a rodinný život osob blízkých obětí usmrcených při dopravních nehodách.

Dle Nejvyššího soudu totiž vymezeným chráněným statkem, na němž lze způsobit škodu, která má být podle zákona a smlouvy s pojistitelem za pojištěného uhrazena, je „*zdraví a život*“, ne „*soukromí a život rodinný, resp. jiné obdobné kategorie*“. Nárok plynoucí z § 11 a § 13 odst. 2 občanského zákoníku proto není podřaditelný pod ustanovení § 6 odst. 2 písm. a/ zákona č. [168/1999 Sb.](#)[1] (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2012, sp. zn. 30 Cdo 3906/2011, ze dne 31. 8. 2012, sp. zn. 30 Cdo 4083/2010, rozsudek téhož soudu ze dne 27. 9. 2005, sp. zn. 30 Cdo 1051/2005, všechna rozhodnutí dostupná na www.nsoud.cz, či usnesení Ústavního soudu ze dne 16. 3. 2006, sp. zn. III. ÚS 8/06, dostupné na <http://nalus.usoud.cz>). Nelze však vyloučit, že judikatura týkající se vztahu pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a nároků z ochrany osobnosti dozná změn, a to s ohledem na právní názor vyslovený Soudním dvorem (dále též „Soud“) v odůvodnění rozsudku ze dne 24. 10. 2013, zn. [C-22/12](#) (K. H. proti R. P. a B. H.; tisková zpráva [zde](#)).

Soudní dvůr v řízení vedeném pod zn. [C-22/12](#) rozhodoval o žádosti Krajského soudu v Prešově o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu čl. 3 odst. 1 směrnice Rady 72/166/EHS ze dne 24. 4. 1972 o sblížování právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontroly povinnosti uzavřít pro případ takové odpovědnosti pojištění (dále též „první směrnice“), jakož i výkladu článku 1 prvního pododstavce třetí směrnice Rady 90/232/EHS ze dne 14. 5. 1990 o sblížování právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel (dále též „třetí směrnice“). Žádost byla podána v rámci sporu o náhradu nemajetkové újmy, jež byla žalobcům způsobena usmrcením pana H., manžela paní H. a otce nezletilé K. H., při dopravní nehodě, k níž došlo na území České republiky a kterou způsobil pan R. P. vozidlem vlastněným paní B. H. Dle

stanoviska pojistitele paní B. H. nárok na takovou náhradu nespadá do rozsahu pojištění vymezeného českým a slovenským zákonem o povinném pojištění. Předkládající soud se proto obrátil na Soudní dvůr s žádostí o rozhodnutí o předběžných otázkách týkajících se výkladu výše zmíněných norem evropského práva s tím, že odpověď Soudního dvora bude rozhodná pro účely posouzení vedlejšího účastenství pojistitele paní B. H. v původním řízení, a tedy i pro otázku, zda bude rozsudek, jenž má být vydán v tomto řízení, pro pojistitele závazný.

Soud konstatoval, že členské státy mají povinnost zaručit, že náhrada škody, která má být vyplacena podle jejich vnitrostátních právních předpisů upravujících občanskoprávní odpovědnost z důvodu, že došlo k nemajetkové újmě, jež byla způsobena rodinným příslušníkem, kteří jsou osobami blízkými obětí dopravních nehod, bude kryta povinným pojištěním ve výši minimálních částek stanovených v čl. 1 odst. 2 druhé směrnice (odstavec 55 cit. rozsudku). Dle Soudu by tomu tak mělo být i v popisovaném případě, jelikož podle údajů předkládajícího soudu mají osoby v situaci paní K. H. a její dcery na základě § 11 a 13 českého občanského zákoníku nárok na náhradu nemajetkové újmy, která vznikla v důsledku usmrcení jejich manžela a otce (odstavec 56 cit. rozsudku). Toto posouzení nelze přitom zpochybnit s odkazem na skutečnost, že tato ustanovení spadají do části českého a slovenského občanského zákoníku, která je věnována zásahům do osobnostních práv a která je samostatná ve vztahu k části upravující občanskoprávní odpovědnost za škodu jako takovou ve smyslu těchto zákonů (odstavec 57 cit. rozsudku). S ohledem na ochranný cíl výše uvedených směrnic je totiž třeba mít za to, že pod pojem škoda na zdraví spadá jakákoli újma, pokud na spor použitelné vnitrostátní právo upravuje nárok na její náhradu z titulu občanskoprávní odpovědnosti pojištěného, která vychází ze zásahu do osobnostní integrity, což zahrnuje jak fyzické, tak psychické utrpení (odstavec 47 cit. rozsudku). Vzhledem k tomu, že odpovědnost pojištěného vyplývá v projednávaném případě z § 11 a 13 českého občanského zákoníku, odvíjí se od dopravní nehody a má občanskoprávní povahu, nic dle Soudního dvora neumožňuje mít za to, že taková odpovědnost nespadá do hmotného vnitrostátního práva upravujícího občanskoprávní odpovědnost, na které odkazují výše uvedené směrnice (odstavec 58 cit. rozsudku).

Lucemburský soud má tedy „jasno“, povinné pojištění občanskoprávní odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla musí pokrývat náhradu nemajetkové újmy, kterou utrpěly osoby blízké obětí usmrcených při dopravních nehodách. Méně zřetelné však je, jak se jeho závěry promítnou do (dosud ustálené) rozhodovací činnosti soudů českých.[2] A do cen tzv. povinného ručení.

JUDr. Aleš Korejtko

[1] § 6 odst. 2 písm. a/ zákona č. [168/1999](#) Sb.:

Nestanoví-li tento zákon jinak, má pojištěný právo, aby pojistitel za něj uhradil v rozsahu a ve výši podle občanského zákoníku poškozenému

- a) způsobenou škodu na zdraví nebo usmrcením,
- b) způsobenou škodu vzniklou poškozením, zničením nebo ztrátou věci, jakož i škodu vzniklou odcizením věci, pozbyla-li fyzická osoba schopnost ji opatrovat,
- c) ušlý zisk,
- d) účelně vynaložené náklady spojené s právním zastoupením při uplatňování nároků podle písmen a) až c); v souvislosti se škodou podle písmene b) nebo c) však jen v případě marného uplynutí lhůty podle § 9 odst. 3 nebo neoprávněného odmítnutí anebo neoprávněného krácení pojistného plnění pojistitelem,

pokud poškozený svůj nárok uplatnil a prokázal a pokud ke škodné události, ze které tato škoda vznikla a za kterou pojištěný odpovídá, došlo v době trvání pojištění odpovědnosti, s výjimkou doby

jeho přerušení.

[2] Na tomto místě je vhodné připomenout, že dle ustálené judikatury Soudního dvora jsou vnitrostátní soudy při použití vnitrostátního práva povinny jej vykládat v co možná největším rozsahu ve světle znění a účelu dotčené směrnice, aby tak dosáhly výsledku jí zamýšleného, a tedy i v souladu s článkem 288 třetím pododstavcem SFEU. Tato povinnost konformního výkladu vnitrostátního práva je totiž inherentní systému Smlouvy o FEU v tom, že umožňuje, aby vnitrostátní soudy v rámci svých pravomocí zajistily plnou účinnost unijního práva, rozhodují-li o sporu, který jim byl předložen (srov. např. rozsudky ze dne 5. 10. 2004, Pfeiffer a další, C-397/01 až C-403/01, bod 114, či rozsudek ze dne 24. 1. 2012, Dominguez, C-282/10, bod 24, popř. rozsudek ze dne 10. 10. 2013, C-306/12, bod 29). Zásada konformního výkladu vyžaduje, aby vnitrostátní soudy učinily vše, co spadá do jejich pravomoci, s tím, že vezmou v úvahu veškeré vnitrostátní právo a použijí metody výkladu jím uznané, aby zajistily plnou účinnost dotčené směrnice a došly k výsledku, který bude v souladu s cílem sledovaným touto směrnicí (srov. rozsudek ze dne 24. 1. 2012, Dominguez, C-282/10, bod 27, nebo rozsudek ze dne 5. 9. 2012, Lopes Da Silva Jorge, C-42/11, bod 56, popř. rozsudek ze dne 10. 10. 2013, C-306/12, bod 30). Pouze tehdy, není-li možný žádný konformní výklad příslušného ustanovení, musí vnitrostátní ustanovení v rozsahu, v němž je v rozporu s unijním právem, zůstat nepoužito (rozsudek ze dne 24. 1. 2012, Dominguez, C-282/10, 23, nebo rozsudek ze dne 10. 10. 2013, C-306/12, bod 28).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)